

Oppfølging av forenklet etterlevelseskontroll 2022 - Internkontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Midtre Gauldal kommune

Møtedato

15.02.2024

Saknr

01/24

Saksbehandler Ola Lund Renolen

Arkivkode FE-216 - Revisjon

Arkivsaknr 22/137 - 22

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar notatet og redegjørelsen fra kommunedirektøren til orientering. Kontrollutvalget ber om en egen orientering på de punktene som kommunedirektøren på eget grunnlag har notert seg skal følges opp innen utgangen av 2024:

1. Lage et opplegg knyttet til virksomhetsstyringen, for hensiktsmessig bruk av risikoanalyser. Dette med sikte på å iverksette risikoreduserende tiltak på et tidlig nok tidspunkt.
2. Forsterke i oppdragsbrevene at hver enkelt enhet skal ha et dokumentert opplegg for internkontroll, og utvikle felles maler for dette.
3. Lage et opplegg som del av fast rapportering (kvartals- og årsrapport), som innebærer at de folkevalgte får mer og bedre informasjon om status for internkontrollen.

Vedlegg

Notat til kontrollutvalget om internkontrollen i kommunen

Bakgrunn

Revisjon Midt-Norge gjennomførte en forenklet etterlevelseskontroll på kommunens internkontroll i 2022.

Konklusjonen var at Midtre Gauldal kommune i det alt vesentligste ikke etterlever bestemmelsene i kommunelovens §25-1 for valgte kriterier.

Viktige funn var at revisor påpekte at kommunen har ikke en særskilt rutine for å sikre at internkontrollrutiner følges i de ulike enhetene og at avvik i økonomisk internkontroll ikke blir rapportert i avvikssystemet.

Kontrollutvalget behandlet den forenklete etterlevelseskontrollen i sak 36/23 i sitt møte 21.09.2023 og fattet følgende vedtak under punkt 2:

“Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en skriftlig redegjørelse om hvordan kommunen vil oppfylle bestemmelsene i Kapittel 25 Internkontroll i kommuneloven. Redegjørelsen sendes kontrollutvalgets sekretariat innen 30.10.2023. Kommunedirektøren bes også om å orientere på utvalgets møte 16.11.2023.”

Kommunedirektøren fikk en utsettelse av fristen og kontrollutvalgets møte først berammet til 16.11 ble også flyttet etter at nytt kontrollutvalg ble konstituert etter valget i 2023.

Kommunedirektørens skriftlige redegjørelse følger saken som vedlegg og kommunedirektøren kommer i møtet for å orientere utvalget.

Saksopplysninger

Kommunedirektøren tar utgangspunkt i forholdet mellom internkontroll og ledelse i sin redegjørelse (vedlagt saken). Videre viser kommunedirektøren til hvordan kommunens styringssystem bygger på prinsippet om helhetlig styring med de tre grunnleggende faktorene resultatledelse, dialog og kvalitetsforbedring.

Notatet fra kommunedirektøren viser hvordan arbeidet med lederavtaler skal sikre systematisk oppfølging av et utarbeidet handlingsprogram. Kommunedirektøren vektlegger også at det nettopp er oppfølging av handlingsprogrammet som har stor betydning for internkontrollen i kommunen.

Det overordnede internkontrollsystemet består av følgende deler (opplistet i forenklet versjon):

- Organisasjonsbeskrivelse
- Verdiplattform
- Lederplattform
- Delegasjonsreglementet
- Årlige oppdragsbrev til enhetsledere
- Økonomirapportering (kvartalsvis og årsoppgjør)
- Systematiske og rutinemessige nettverksmøter
- Lederavtaler
- Ledersamtaler
- Kvalitets- og avvikssystemet Compilo
- Arbeidsmiljøgrupper (AMG)
- Vernerunder
- Innbyggernes klageadgang

Kommunedirektøren viser også hvordan tjenestespesifikke internkontrollsystemer bygger på nasjonalt regelverk. Midtre Gauldal Kommune overoppfyller noen av de nasjonale kravene ved at også barnehagene og barnevernet innlemmes i den rapporten som er påkrevd for skolene. Internkontrollsystemet sikrer derfor at disse to sentrale områdene innenfor oppvekstområdet blir med i tilstandsrapporten for Midtre Gauldal, selv om dette ikke er et lovfestet krav.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren tar til etterretning at Revisjon Midt Norge og Kontrollutvalget har konkludert med at Midtre Gauldal kommune ikke etterlever bestemmelsene i kommuneloven §25-1 for følgende valgte kriterier:

- Hvordan sikrer og kontrollerer kommunedirektøren at internkontrollrutiner blir fulgt opp i de ulike enheter i kommunen?
- Har kommunedirektøren en beskrivelse av vurdering som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens/områdets størrelse, egenart og risikoforhold?
- Har kommunedirektøren rutiner for å følge opp avvik som avdekkes i internkontrollen, evaluering og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll?
- Hvordan og hvor detaljert rapporteres det om internkontroll og om resultater?

Kommunedirektøren viser til regjeringens veileder for internkontroll i kommunen, og at det i veilederen tydeliggjøres at alle tiltak som iverksettes må tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kommunedirektøren svarer ut hver enkelt punkt av kravene i internkontrollbestemmelsens tredje ledd (§25-1 tredje ledd) som sier at kommunedirektøren skal:

a. utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

Kommunedirektøren mener at den organisasjonsbeskrivelsen som oppdateres årlig sammen med delegasjonsreglementet innfrir kravet om en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.

b. ha nødvendige rutiner og prosedyrer

Kommunedirektøren mener at kravet om å ha nødvendige rutiner og prosedyrer etterleves gjennom bruk av det helhetlige kvalitets- og avvikssystemet Compilo.

c. avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

Kommunedirektøren mener at kravet om å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik etterleves gjennom bruk av det helhetlige kvalitets- og avvikssystemet Compilo.

Men her påpeker også kommunedirektøren at dette er et punkt hvor organisasjonen har et forbedringspotensial. En enda mer planmessig og systematisk gjennomføring av risikoanalyser kan få en positiv effekt ved at risikoreduserende tiltak iverksettes på et tidlig nok tidspunkt.

d. dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig

Kommunedirektøren mener at kravet om dokumentasjon etterleves i Midtre Gauldal kommune og viser til presiseringen i veilederen om at lovens krav er å *dokumentere internkontrollen i den formen og omfanget det er nødvendig*. Det er de viktigste delene av internkontrollen som dokumenteres.

Kommunedirektøren må utover dette kontinuerlig vurdere hvordan tilgjengelig ressurser benyttes og med begrensede ressurser vil det ikke være mulig å dokumentere hver minste del av internkontrollen i hele den kommunale virksomheten. Kommunedirektøren benytter seg av det handlingsrommet kommunelovens bestemmelser gir for vurdering av behovet for dokumentasjon - sett opp mot nytte og risiko.

e. evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Kommunedirektøren mener at evaluering og forbedring av prosedyrer i all hovedsak skjer gjennom de ordninger som ligger i det tidligere omtalte Compilo-systemet.

På bakgrunn av dette trekker kommunedirektøren følgende konklusjon:

Med utgangspunkt i denne tydeliggjøringen er det kommunedirektørens vurdering at det system og de rutiner for internkontrollen i kommunen som er beskrevet i dette notatet, langt på vei er dekkende/innfrir kommunelovens krav.

Kommunedirektøren oppsummerer sitt notat med å følge opp de punktene i notatet hvor det pekes på et forbedringspotensiale:

Punkter som kommunedirektøren på eget grunnlag har notert seg skal følges opp

1. Lage et opplegg knyttet til virksomhetsstyringen, for hensiktsmessig bruk av risikoanalyser. Dette med sikte på å iverksette risikoreduserende tiltak på et tidlig nok tidspunkt.
2. Forsterke i oppdragsbrevene at hver enkelt enhet skal ha et dokumentert opplegg for internkontroll, og utvikle felles maler for dette.
3. Lage et opplegg som del av fast rapportering (kvartals- og årsrapport), som innebærer at de folkevalgte får mer og bedre informasjon om status for internkontrollen.

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet mener at kommunedirektøren langt på vei har svart ut de svakhetene og de utfordringene som påpekes i revisjonens forenklede etterlevelseskontroll av internkontrollen i 2022.

På spørsmålet om dokumentasjonen av internkontrollen er god nok er det krevende å pålegge kommunedirektøren flere oppgaver uten å samtidig tilføre nye ressurser.

Kommunedirektøren peker nettopp på vurderingen av behovet for dokumentasjon sett opp mot nytte og risiko, og vurderer at det nivået på dokumentasjon som praktiseres i Midtre Gauldal kommune er det riktige for Midtre Gauldal kommune.

Kommunedirektøren påberoper seg det handlingsrommet som er understreket i regjeringens veileder for internkontroll i kommunene.

På problemstillinger hvor kommunedirektøren ser at det er et forbedringspotensiale har kommunedirektøren forslått en trepunkts plan som skal følges opp.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget ber om en orientering fra kommunedirektøren på oppfølgingen av de tre punktene innen utgangen av 2024.